

ΕΝΟΤΗΤΑ 11 – Ο σεβασμός προς τους γονείς μέλημα του νόμου

Ερωτήσεις για την κατανόηση και την εμπέδωση του κειμένου

1. Ποια υποχρέωση έχει ο πρώτος τυχών σε περίπτωση βιαιοπραγίας κατά των ηλικιωμένων;

Ὅς ἂν τολμήσῃ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τούτων πατέρας ἢ μητέρας τύπτειν, πρῶτον μὲν ὁ προστυχάνων βοηθεῖτω.

2. Ποιες συνέπειες προβλέπει ο νόμος για το μέτοικο ή τον ξένο που θα βοηθήσει το θύμα ή που θα αδιαφορήσει γι' αυτό;

καὶ ὁ μὲν μέτοικος ἢ ξένος εἰς προεδρίαν τῶν ἀγῶνων καλείσθω βοηθῶν, μὴ βοηθήσας δὲ ἀειφυγίαν ἐκ τῆς χώρας φευγέτω.

3. Ποιες συνέπειες προβλέπει ο νόμος για το μη μέτοικο ή το δούλο που θα βοηθήσει το θύμα ή που θα αδιαφορήσει γι' αυτό;

ὁ δὲ μὴ μέτοικος βοηθῶν μὲν ἔπαινον ἐχέτω, μὴ βοηθῶν δὲ, ψόγον· δοῦλος δὲ βοηθήσας μὲν ἐλεύθερος γινέσθω, μὴ βοηθήσας δὲ πληγὰς ἑκατὸν τῆ μᾶστιγι τυπτέσθω.

4. Ποιες ποινές επιβάλλει ο νόμος σε όποιον καταδικαστεί για βιαιοπραγία κατά των γονιών του;

Ἐὰν δὲ τις ὄφλη δίκην αἰκίας γονέων, πρῶτον μὲν φευγέτω ἀειφυγίαν ἐξ ἄστεως εἰς τὴν ἄλλην χώραν καὶ πάντων ἱερῶν εἰργέσθω, κατελθὼν δὲ θανάτῳ ζημιούσθω.

5. Πώς τιμωρείται από το νόμο ο ελεύθερος που θα έχει οποιαδήποτε σχέση με αυτόν που φέρθηκε βίαια στους γονείς του;

Ἐὰν δὲ τις ἐλεύθερος τῷ τοιούτῳ συμφάγη ἢ συμπῆ ἢ τινα τοιαύτην ἄλλην κοινωνίαν κοινωνήσῃ ἢ καὶ μόνον ἐντυχάνων που προσάπτηται ἐκῶν, μήτε εἰς ἱερὸν ἔλθῃ μῆδὲν μήτ' εἰς ἀγοράν μήτ' εἰς πόλιν ὄλως πρότερον ἢ καθήρηται.

Λεξιλογικές παρατηρήσεις :

τύπτω = χτυπώ (πβ. ν.ε. τύπος, τύψη)
ὁ ψόγος = η μομφή, η κατηγορία (πβ. ν.ε. ψεγάδι, αψεγάδιαστος, άψογος)
ή πληγή = το χτύπημα
ή μάστιξ(-ιγος) = το μαστίγιο (πβ. ν.ε. μαστιγώνω, μάστιγα, μαστίζω)
ὄφλισκάνω δίκην = καταδικάζομαι (πβ. ν.ε. οφείλω, οφειλή, οφειλέτης)
ή αίκία = η βιαιοπραγία
εἴργομαι = εμποδίζομαι, αποκλείομαι
κατέρχομαι = επιστρέφω από την εξορία
ζημιόομαι-οὔμαι = τιμωρούμαι (πβ. ν.ε. ζημιώνω, ζημία)
έντυγχάνω = συναντώ (πβ. ν.ε. εντευκτήριο, συνέντευξη)
προσάπτομαι = έρχομαι σε επαφή (πβ. ν.ε. αφή, απτός, επαπτομένη)
έκών, έκοῦσα, έκόν = εκούσιος (πβ. ν.ε. εκούσιος, εκουσίως)
καθαίρομαι = εξαγνίζομαι (πβ. ν.ε. κάθαρση, καθαρτήριοις, καθαρτικός)

Μετάφραση κειμένου :

Όποιος τυχόν τολμήσει να χτυπήσει τον πατέρα ή τη μητέρα του ή τον πατέρα ή τη μητέρα αυτών, αρχικά ο πρώτος άνθρωπος που τον συναντά ας βοηθήσει (το θύμα), και ο μέτοικος ή ο ξένος να καλείται σε τιμητική θέση στους αγώνες εάν βοηθήσει, αν όμως δε βοηθήσει να απελαύνεται για όλη του τη ζωή από τη χώρα · όποιος δεν είναι μέτοικος, αν βοηθήσει, ας επαινείται, αν όμως δε βοηθήσει, ας κατακρίνεται · και ο δούλος, αν βοηθήσει, ας κερδίζει την ελευθερία του, αν όμως δε βοηθήσει, να υποστεί εκατό χτυπήματα με το μαστίγιο. Αν πάλι κάποιος καταδικαστεί για βιαιοπραγία σε βάρος των γονιών του, πρώτα πρώτα να απελαύνεται για όλη του τη ζωή από την πόλη σε άλλη χώρα και να αποκλείεται από κάθε ιερή τελετή και, αν γυρίσει από την εξορία, να τιμωρείται με την ποινή του θανάτου. Κι αν πάλι κάποιος ελεύθερος φάει ή πιεί μαζί του ή έχει κάποια άλλη τέτοια σχέση μαζί του ή και μόνο συναντώντας τον κάπου έρθει σε επαφή με τη θέλησή του, (αυτός) μήτε σε κανέναν ιερό χώρο να εισέλθει μήτε στην αγορά μήτε γενικά στην πόλη, παρά μόνο αφού εξαγνιστεί.

Μετάφραση παράλληλου κειμένου :

Τα παιδιά να υπακούτε στους γονείς σας σύμφωνα με το θέλημα του Κυρίου · γιατί αυτό είναι το δίκαιο. Να τιμάς τον πατέρα σου και τη μητέρα σου, που είναι η πρώτη εντολή η οποία περιέχει υπόσχεση, για να ευτυχήσεις και να ζήσεις πολλά χρόνια στη γη. Όμως και οι πατέρες να μην εξοργίζετε τα παιδιά σας, αλλά να τα ανατρέφετε σύμφωνα με την παιδεία και τη νουθεσία του Κυρίου.

Θεοί μέγιστοι τοῖς φρονοῦσιν οἱ γονεῖς

Μένανδρος, Γνώμαι μονόστιχοι

Οι πιο σημαντικοί θεοί για τους συνετούς είναι οι γονείς τους.

**ΕΝΟΤΗΤΑ 11 – Ο σεβασμός προς τους γονείς μέλημα του νόμου
ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

A.Ερμηνευτικές ερωτήσεις :

1.Πώς αντιμετωπίζονται από το νόμο οι διάφορες κοινωνικές ομάδες σε σχέση με την τήρηση της υποχρέωσης να σέβονται τους μεγαλύτερους και να τους βοηθούν, όταν κακοποιούνται;

2.Ποιες υφολογικές και θεματικές ομοιότητες διακρίνετε ανάμεσα στο κείμενο της Ενότητας και το παράλληλο κείμενο;

B.Λεξιλογικές ασκήσεις :

1.Να αναλύσετε τις παρακάτω σύνθετες λέξεις του κειμένου στα συνθετικά τους μέρη :

- προστυγχάνων <
- άειφυγίαν <
- κατελθών <
- προσάπτηται <
- καθήρηται <

2. Να βρείτε στο κείμενο λέξεις ετυμολογικά συγγενείς των :

εκούσιος	οφειλή	άψογος	εφαπτομένη

Γ.Γραμματικές ασκήσεις :

1.Να κλιθούν στον αριθμό που βρίσκονται οι λέξεις του κειμένου:

Ονομαστική			
Γενική		πάντων	
Δοτική			
Αιτιατική	μητέρα		τινά
Κλητική			

2.Να κλιθούν στην προστακτική Ενεστώτα τα ρήματα:

β' ενικό				
γ' ενικό	φευγέτω	έχέτω	γινέσθω	είργεσθω
β' πληθυντικό				
γ' πληθυντικό				

Δ.Συντακτικές ασκήσεις :

1.Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις του κειμένου :

Ὅς : είναι ..... ΣΤΟ .....
 τύπτειν : είναι ..... ΣΤΟ .....
 δοῦλος : είναι ..... ΣΤΟ .....
 ἐλεύθερος : είναι ..... ΣΤΟ .....
 ἱερῶν : είναι ..... ΣΤΟ .....

2.Να αναγνωρίσετε το είδος των μετοχών και να βρείτε το υποκείμενό τους :

ὁ προστυγχάνων
 βοηθήσας
 κατελθὼν
 ἐντυγχάνων

